

*Делфина РАЈИЋ,
директор Народног
музеја, Чачак*

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНОГ МУЗЕЈА У 2008. ГОДИНИ

УДК:

Народни музеј наставио је полувековну традицију систематског рада на прикупљању, чувању и излагању предмета који говоре о историјској, уметничкој и културној историји чачанског краја. План рада за 2008. годину реализовало је 18 радника, а бригу о његовој реализацији директор установе поделио је са управним одбором. О правно-финансијским пословима бринуле су заједничке службе установа културе.

Резултати рада на попуни збирки омогућили су Музеју да припреми програм студијских изложби. Нов квалитет представља обрада тема кроз монографију, као резултат истраживачког, и изложбу са каталогом, као резултат музеолошког рада. Актуелност и научни ниво обраде појединих тема обезбедило је присуство сарадника Музеја на једној од најугледнијих научних трибина у Библиотеци града Београда. Серијом малих изложби у галерији Народног музеја публици су приказани најновији експонати у збиркама Музеја. Издавачка и изложбена делатност Музеја је и ове године наишла на изузетну пажњу стручне јавности, али и шире публике. На тај начин Музеј је заузео значајно место у културном животу и града и Републике Србије.

Зграде Музеја и опрема

Народни музеј је смештен у половини зграде Начелства окружја чачанског (радни простор и депои) и Конаку господара Јована Обреновић (стална поставка), који су категорисани као културна добра од великог значаја.

У јулу 2008. године галерија Народног музеја је, после пуцања водоводних инсталација, тешко оштећена од поплаве и постала је сасвим неупотребљива. Захваљујући ванредно одобреним средствима града одмах се приступило њеној санацији. У најкраћем року најексклузивнији изложбени простор у граду добио је додатни квалитет постављањем новог мермерног пода и маски које повећавају површину простора за излагање.

У 2008. години извршени су грађевински радови у једној просторији етнолошког депоа у коме су смештени предмети од дрвета, керамике и метала. Санирана су оштећења на плафону просторије, извршена изолација и постављен нови подни покривач. Направљени су затворени ормани за целу просторију, па је она коначно оспособљена за квалитетно чување музејског материјала.

Набављена је следећа опрема: лабораторијски дигестор са вентилатором и цевоводом „Хемовент“ – Београд, уграђен је громобран (Конак Јована Обре-

новића), а направљене су и полице за депо, сигурносни орман за историјско одељење и 20 столица.

Одељење за археологију

Збирке

Током друге половине текуће године завршена је ревизија археолошке збирке која се састојала од 2355 предмета (инвентарисаних на 1720 картона) и начелно одељених у три збирке (праисторијска, античка и средњовековна). Збирке су током ревизије раздељене, тако да сада у праисторијској збирци остаје 706 инвентарних картона са 1198 предмета (међу којима је 3236 разноврсних перли), у античкој 144 картона са 239 предмета, а у средњовековној 152 картона са 163 предмета.

Приликом ревизије обављени су препакивање студијског материјала и разврставање предмета.

Завршена је израда комплетне документације са археолошких ископавања на локалитету Порта Успења Пресвете Богородице и Дворишта музеја за 2007. годину. Копија документације послата је Министарству културе.

Збирка минерала и фосила Станка Холечека, једна од првих која је дошла у Народни музеј, привремено је уступљена Гимназији у Чачку ради излагања у школској „Спомен-соби“.

Теренска истраживања

Локалитет Живанића пут – Катовац, Прељинска Балуга. Обављена су сондажна археолошка ископавања од 8. до 24. септембра 2008. године. На овом месту је, приликом прошлогодишњих земљаних радова, откривено пет керамичких посуда и више уломака грнчарије. Овим истраживањима констатовано је постојање насеља из халштатског периода. Нађено је доста уломака типичне грнчарије рађене руком.

Рекогносцирањем шире околине и на основу засецања профила на извесној удаљености од сонде, може се закључити да се ово насеље простирало на површини од око 1,5 ха. Радовима је руководила Катарина Дмитривић, археолог, а чланове екипе су чинили Вујадин Вујадиновић, Моника Милосављевић и Драган Ћирковић, студенти археологије из Чачка.

Брезовачко гробље. Половином маја, екипа археолога из Музеја обишла је гробље у селу Брезовица, где су претходних дана мештани ископали дрвени сандук обрађен за лежиште покојника, начињен од храстовог дебла, а који највероватније припада времену XVI/XVII–XIX века.

Имање Басарића, Губеревци. У октобру је обављен обилазак локалитета на коме се очекује средњовековна или каснија некропола.

Одељење за историју

Збирке

У оквиру програма проучавања градске културе XIX и XX века збирке одељења за историју увећане су за 150 нових предмета. У Београду је од породица Митровић преузет део заоставштине потпуковника Драгослава Павловића (1901–1945). Добијен је на поклон шињел и изузетно редак примерак свечане гардијске униформе (миланка, мундир и панталоне).

За Збирку оружја и војне опреме откупљен је револвер „кобра“ (колт калибра 32мм) народног хероја Петра Стамболића (Брезова код Ивањице, 1912 – Београд, 2007), некадашњег председника председништва Југославије, са угравираном посветом: „Петру Стамболићу поводом 30 година победе над фашизмом – савезни секретар за УП Фрањо Херљевић.“

Током године је за 75 новонабављених предмета утврђен статус покретног културног добра и извршено је њихово уписивање у регистар. У току је ревизија збирки Одељења за историју.

Посебна пажња посвећена је збирки фотографија (оригинала и репродукција). Извршене су ревизије збирке репродукција фотографија у вези са Првим светским ратом (1500 фотографија) и 500 оригиналних фотографија које покривају историју Чачка до 1941. године.

Архивска истраживања „Историја Чачка у XIX веку“

Настављене су активности из ранијих година на истраживању тема за писање историје Чачка XIX века. Архивска истраживања била су подређена потребама реализације студијских изложби и усмерена према најзначајнијим личностима и појавама у културном животу града до Првог светског рата.

На основу ових истраживања за „Српски биографски речник“ Матице српске написане су биографије Марка и Јеленка Ивановића, Аристида и Милоја Јовановића, Јовице Јовичића, Живка Југовића, Александра Караклајића, Јована, Марка, Милије, Милуна и Михаила Катанића и Стевана и Фердинанда Крена

Одељење за историју уметности

Шест векова града Чачка

Одељење за историју уметности било је носилац најзначајнијег сегмента програма обележавања шест векова од првог писаног помена града Чачка. Почетком године завршен је рад на рукопису књиге Делфине Рајић и Милоша

Тимотијевића, „Културна ризница Чачка – од праисторије до савременог доба“, која је штампана средином године.

Монографија представља потпун преглед досадашњих знања о граду Чачку и његовој најближој околини. Књига је подељена на девет целина: *Од неолита до почетка нове ере – праисторијске културе на подручју чачанског краја; Од доласка Римљана до доласка Словена – античка и рановизантијска прошлост Чачка; Средњовековно доба; Од пада деспотовине до почетка Бечког рата – доба потпуне османске доминације (1459–1683); Између Османског и Хабзбуршког царства (1683–1842); Устанци, ратовања и стварање српске чаршије (1804–1842); Настајање „Старог Чачка“ – (1842–1914); На трагу модерности – Чачак 1914–1915; Време идеологије и индустријализације – Чачак у другој половини XX века.* Сваки од ових историјских периода оставио је иза себе бројне предмете и грађевине који чине симболе нашег града. Основни текст дат је паралелно на српском и енглеском језику. Књига је богато илустрована фотографијама из збирке Народног музеја у Чачку. Одштампана је у тиражу од 1500 примерака.

Одељење за етнологију

Збиркеа

Етнолошко одељење је набавило 180 нових предмета, од којих је 140 уведено у улазну књигу, инвентарисано и фотографисано. До предмета се, највећим делом, дошло на основу теренске активности.

У току 2008. године интензивно се радило на сређивању документације и на ревизији етнолошке збирке која има 3000 предмета. Прегледано је стање, а извршени су и реинвентаризација и фотографисање предмета. Рађено је на сређивању депоа и разврставању предмета. Настављена је сарадња са комисијом за стандардизацију етнолошких термина, поделу и класификацију збирки Етнолошке секције Музејског друштва Србије.

Теренским истраживањима била је обухваћена ткачка радионица манастира Сретења и грнчарска радионица Владимира Ђирића.

Одељење за етнологију је у току године сарађивало са Туристичком организацијом Чачка, КУД Абрашевић Чачак, Спортским центром „Младост“ и Предшколском установом „Радост“.

Одељење за конзервацију

У току 2008. године на конзервацију је приспело укупно 266 предмета. Из археолошке збирке потпуна конзервација извршена је на 165 металних предмета, као и на 38 керамичких предмета са локалитета цркве Успенија Пресвете Богородице у Чачку. Потпуна конзервација извршена је и за потребе

историјских изложби (9 металних предмета и 1 предмет од коже) и етнолошке збирке (10 дрвених шкриња из збирке покућства и 38 металних предмета). За друге установе у граду конзервирана су 4 метална предмета.

Конзерватори су учествовали у техничкој реализацији тематских изложби у организацији Народнoг музеја, као и изложби других музеја, установа и удружења у Чачку.

У оквиру заједничког пројекта Музеја Војводине у Новом Саду и наше установе извршена је конзервација 160 предмета од метала.

Етнологи су, као и претходне године, остварили сарадњу са СЗР „Златовез“, којој су поверили предмете од текстила и стакла на конзервацију. Очишћено је и опрано 150 предмета од текстила.

Библиотека Музеја

Библиотека је обављала редовне активности на обради књижног фонда, набавци стручних књига, размени публикација и пружању услуга корисницима из Музеја, спољним сарадницима, студентима и ученицима средњих школа. У току године набављено је 440 књига и каталога, од чега 14 разменом са установама из иностранства. Приновљено је 105 часописа у 289 свезака, од којих је из иностранства добијен 41 наслов са 98 свезака.

У оквиру сарадње са сродним установама у Београду, Музеј је у два наврата преузимао вишкове књижевне грађе из Народне библиотеке Србије (150 примерака).

Наследници Божидара Ковачевића, некадашњег управника Архива САНУ и бившег сарадника нашег Зборника, понудили су на откуп део његове библиотеке. Откупљено је 110 књига, а 192 су примљено као поклон.

Настављено је физичко сређивање књижног фонда, каталошки је обрађено 200 нових књига, а урађена је и УДК класификација текстова за Зборник радова, Народнoг музеја, књига XXXVII.

У размену су послати монографија Ђурђије Боровњак „Архитектура и урбанизам Горњег Милановца (1853–1941) са освртом на градитељство Чачка, Крајева, Крагујевца“ и каталог Снежане Ашанин „Мода у огледалу шездесетих“. Вршена је међубиблиотечка позајмица књига и фотокопија за кустосе и сарадинке установе.

Фото-лабораторија

Фотографско одељење бави се снимањем покретних и непокретних културних добара, изложби и бројних манифестација које реализује Народни музеј, као и реализацијом свих изложби наше установе.

Током 2008. године фотографско одељење је урадило 6640 дигиталних записа и 1950 црно белих, од којих је укупно урађено 1200.

Техничка служба

Многи разноврсни послови (од бриге о стању радног и магацинског до одржавања изложбеног простора) спадају у надлежност ове службе.

Техничка служба стара се о стању сталне поставке и техничкој реализацији тематских изложби и паковању и транспорту гостујућих изложби. Поред тога, задужена је и за послове противпожарне заштите.

Културно-просветни рад

Изложбе у галерији Народног музеја у Чачку посетило је у току 2008. године 4852 посетиоца. Сталну поставку видело је 2670 посетилаца (1721 дете и 949 одраслих особа).

Рад са публиком и средствима јавног информисања био је везан за резултате истраживачког рада, „Ноћ музеја” и обележавање 150 година од рођења војводе Петра Бојовића. Поред тога, организовано је гостовање изложбе „Драгутин Гавриловић – мајор са чином пуковника” у Краљеву, Крушевцу и селу Рошцима, а које је отворила Делфина Рајић.

Трећу годину за редом у оквиру манифестације „Летњи дани културе“ Етнолошко одељење организује Етношколицу. Ове године она је била посвећена јубилеју 600 година од првог писаног помена Чачка са темом “Упознај свој град да би га више волео”. Одржана је у току јула месеца у оквиру осам часова. Обрађене су теме које се тичу историје града, градске културе, старих заната, установа културе и остварена је посета овчарско-кабларским манастирима. Ове године Етношколица је имала више од двадесет полазника старости од 8 до 13 година. У новембру 2008. године отворена је и изложба радова полазника на којој су деци уручене дипломе, поклон-пакети издања Музеја и дискови на којима је презентација „Чачак, некад и сад”. Програм Етношколице реализовала је Ивана Тирјаковић.

Предавања

На манифестацији „Дани војводе Степе”, у селу Војвода Степа, 11. марта 2008. године одржано је предавање „Чачанске године војводе Степе Степановића.” У „Ноћи музеја”, 17. маја 2008. године, посетиоци су имали прилику да чују предавање Радивоја Бојовића „Краљево лето у Смедеревском винограду 1901. године”.

Предавање поводом објављивања књиге Миодрага Јаћимовића, „Предајте се, Срби”, одржано је у сали СО Чачка 10. априла 2008. године (предавање су одржали Владимир Димитријевић и Милош Тимотијевић).

Посебно предавање у оквиру културно-образовног програма Дома културе у Чачку одржао је Милош Тимотијевић 10. новембра 2008. године („Чачак, град у унутрашњости: облици, простори и границе приватног и јавног у првој половини 20. века”).

Снежана Ашанин је на Сребрном језеру одржала два предавања: „Свети Јеремија“ и „Типови српске народне ношње“.

Делфина Рајић је одржала предавање о овчарско-кабларским манастирима у Истраживачком центру за управљање квалитетом и поузданошћу у Пријевору и предавање „Историја хришћанства у чачанском крају“ у храму Успенија Пресвете Богородице у Чачку.

Промоције

Одржане су и две веома успешне промоције монографије „Културна ризница Чачка : од праисторије до савременог доба” (аутора Делфине Рајић и Милоша Тимотијевића). Прва је одржана 5. јуна 2008. године у Великој сали Дома културе у Чачку, а друга 12. новембра 2008. године у Библиотеци града Београда. На обе промоције су, поред аутора, говорили и рецензенти књиге – мр Гордана Јеремић, др Мирослав Јовановић и др Мирослав Тимотијевић.

Делфина Рајић је учествовала у представљању књиге Ђурђије Боровњак „Архитектура и урбанизам Горњег Милановца (1853–1941) са освртом на градителство Чачка, Краљева, Крагујевца“ у Музеју рудничко-таковског краја у Горњем Милановцу и Библиотеци града Београда (на Одељењу уметности). У Горњем Милановцу су учествовали архитекта Миодраг Дамљановић и аутор, а у Београду др Миодраг Јовановић, др Александар Кадијевић, Делфина Рајић и аутор.

Делфина Рајић је учествовала у представљању књиге „Ликовни уметници Чачка“ Драгане Божовић у Уметничкој галерији „Надежда Петровић“, као и књиге „Манастир Успење – Овчарско-кабларска клисура“ Зорице Златић-Ивковић у манастиру Успење.

Представљени су рад Института за савремену историју, њихова издања и књига Косте Николића „Владе Краљевине Југославије у Другом светском рату: 1941–1945“. О књизи су говорили др Момчило Павловић, директор Института, и др Коста Николић, научни саветник. Потписан је протокол о научно-културној сарадњи.

Научни скупови

Ивана Ћирјаковић је на састанку Етнолошке секције МДС у Сирогојну, одржаном 17. и 18. априла 2008. године, презентовала рад „Виртуелни живот етнолошке поставке 'Градска кућа'“ на сајту Народног музеја у Чачку.

Археолог Катарина Дмитровић учествовала је у раду 10. Међународног симпозијума („Погребна пракса у Централној и Источној Европи“), одржаног у

Делфина РАЈИЋ, директор Народног музеја, Чачак

Румунском граду Тулча, у периоду од 10. до 12. октобра 2008. За ову прилику је презентовала рад, написан са колегиницом мр Маријом Љуштином, асистентом на Катедри за праисторијску археологију Филозофског факултета Универзитета у Београду, на тему „Погребни обичаји током гвозденог доба у региону Чачка“. Комплетан Зборник са скупа требало би да се штампа до краја текуће године.

Историчар Радивоје Бојовић је на годишњем скупу Српског музејског друштва, одржаном у Сомбору 28. октобра 2008. године, прочитао реферат „Методологија обраде одликовања у музејским збиркама“, а Делфина Рајић „Збирке примењене уметности у завичајним музејима“.

Сајт Музеја

У циљу што боље промоције Музеја и његовог рада, посебна пажња посвећена је редовном ажурирању сајта (www.cacakmuzej.org.rs). Крајем 2007. године извршена је потпуна реконструкција свих страна (преко 100) које су добиле потпуно нови дизајн, са новим фотографијама и текстовима у вези са реконструисаном сталном поставком у Конаку Јована Обреновића. Сваког четвртка сајт добија нове садржаје на насловној страни. Број посета на интернету повећан је на око 100 дневно, а бројне туристичке групе, појединци и ђачке екскурзије долазе у Музеј подстакнуте изложеним садржајем на сајту. Пошто се на сајту Музеја налазе и многа електронска издања монографија, каталога и стручних чланака наше установе, примећено је велико интересовање јавности за овај део наше презентације, односно историје чачанског краја.

Изложбена активност

Изложбе Народног музеја

„Изложба „25. дечји мајски салон – Град шест векова млад“ – Почетком године почела је припрема изложбе „Двадесет пети дечји мајски салон“. Рад је обухватао обилазак школа, консултације са наставницима, преузимање и избор радова. Ова ликовна смотра окупила је 13 школа са територија општина Чачак, Лучани и Горњи Милановац. Од великог броја радова који су пристигли на конкурс (750), за излагање је одабрано 523. Изложба је реализована у другој половини маја и праћена је каталогом. Аутор изложбе је Делфина Рајић, а изложбу је отворио др Милош Радовановић, архитекта.

Изложба „Лепи Лаза између краља Александра и краљице Драге Обреновић“ – У манифестацију „Ноћ музеја“ Одељење за историју укључило се изложбом „Лепи Лаза између краља Александра и краљице Драге Обреновић“. Изложба је настала на основу записа пуковника Лазара Петровића судбоносне 1901, када

се краљу упокојио отац, а престолонаследник се још није родио. Први краљев ађутант посматрао је свакодневно пустош у души и на двору Александра Обреновића V. Изложба, састављена од 17 паноа и 3 витрине са оригиналним материјалом, постављена је 17. маја 2008. године и заједно са сталном поставком била је отворена до 2 сата по поноћи. За посетиоце је у 22 часа одржано предавање о последњим годинама владавине династије Обреновић и тужном животу младог краља. Изложба је трајала седам дана. У „Ноћ музеја“ имала је око 1000 посетилаца. Аутор изложбе је историчар Радивоје Бојовић.

Посебна пажња посвећена је дневнику потоњег генерала Лазара Петровића, (из 1901. године) који је пронађен у заоставштини конзула Ђорђа Роша у Паризу. Дневник је објављен као прва књига новопокренуте едиције „Прилози за историју Чачка“. Српска мемоаристика је обogaћена за један непознат спис и једног новог аутора, а историографија новим историјским извором за крај владавине династије Обреновића. Рукопис је за штампу приредио Радивоје Бојовић.

Изложба „Војвода Петар Бојовић – живот и победе” – У галерији Музеја постављена је студијска изложба поводом стопедесетогодишњице рођења војводе Петра Бојовића (1858–1945). Изложба приказује животни пут и велике победе једног од највећих војсковођа у ратовима за ослобођење и уједињење 1876–1918. године. Први пут је пред публику изнето око 200 предмета који, поред сведочења о повести српског народа од средине XIX до средине XX века, представљају најлепше и највредније примерке српске фотографије, савремених повеља (за стечене чинове и одликовања) и службеног одела. Изложени су велики војводски мундир од црвене чоје са богатим златовезом на оковратнику и зарукављу, црни војводски мундир, војводска блуза и војводски шињел. Обележавање овог јубилеја поклопило се са деведесетогодишњицом пробоја Солунског фронта у коме је војвода Бојовић предводио јуриш српске војске за ослобођење отаџбине. Изложбу прати каталог који, поред уводне студије, пописа експоната, има и кратак избор из архивске грађе.

Изложбу је 17. децембра 2009. године отворио др Милан Терзић, историчар из Београда, са Института за стратегијска истраживања Министарства одбране. Аутор изложбе је историчар Радивоје Бојовић. Публика је овом приликом могла да види и документарни филм „Војвода Петар Бојовић – војсковођа, стратег и ратник.“

Изложба „Драгутин Гавриловић – мајор са чином пуковника” – Изложба приређена поводом стодвадесетпетогодишњице рођења пуковника Драгутина Гавриловића (1882–1945) гостовала је у Народном музеју у Краљеву, Основној школи „Рошци“ у селу Рошцима и Народном музеју у Крушевцу. Једна од најбољих музејских колекција везаних за херојску одбрану Београда 1915. године омогућила је приказ официрске каријере и животног пута почасног грађанина града Крушевца и настанак нововековне легенде о мајору са Дунавског кеја.

У Крушевцу је за изложбу штампан и проспект. Аутор изложбе је историчар Радивоје Бојовић.

Изложба „Мода у огледалу шездесетих“ – Изложба је гостовала у Народном музеју у Ваљеву, у оквиру манифестације „Ноћ музеја“, Народном музеју у Крагујевцу и Народном музеју у Пожаревцу. Наишла је на велики одзив и интересовање медија и публике. Аутор изложбе је Снежана Ашанин, виши кустос.

Гостујуће изложбе

„Импресионизам у Србији“ – У сарадњи са Народним музејом из Београда реализована је изложба 20 најпознатијих српских импресиониста са укупно 40 слика. Изложбу је отворила Љубица Миљковић, историчар уметности и музејски саветник. У програму су учествовали ученици Средње музичке школе „Др Војислав Вучковић“ из Чачка.

Крајем јуна реализована је и самостална изложба фотографија мајстора фотографије Јована Миљковића.

„Доба светлости“ – У јулу је, у сарадњи са Народним музејом из Краљева, реализована изложба „Доба светлости – српска уметност XIII века“ (поводом осам векова манастира Жиче). Изложба је обухватила копије фресака, одливке студеничке пластике, копије средњовековних рукописа и макете и дијапозитиве са најизразитијим делима средњовековне уметности. Аутори изложбе су Сузана Новчић, историчар уметности, и Татјана Михаиловић, археолог. Изложбу је отворила Зорица Златић-Ивковић, историчар уметности.

„У част шпанских бораца“ – У сарадњи са Музејом историје Југославије реализована је изложба „У част шпанских бораца – Шпански грађански рат 1936–1939“. Изложба је слојевито остварење истрајног музеолошког рада који је објединио сликовну грађу као историјски извор и сликовну грађу као импресију уметника – учесника са бојног поља. Повест историчара опленила су остварења југословенског сликара Ђорђа Андрејевића – Куна и шпанског уметника Ђузепеа Франћ Клаперса из Националног архива Каталоније.

Аутори изложбе су историчари Веселинка Кастратовић – Ристић и Драгољуб Купрешанин. Изложбу је отворио Вељко Неговановић, председник Скупштине града Чачка.

„Петар Лубарда – хероика визије“ – Изложба „Петар Лубарда – хероика визије“ реализована је у сарадњи са Музејом савремене уметности у Београду, а поводом стогодишњице рођења једног од најзначајнијих сликара модернизма. Изложено је 25 слика из свих фаза његовог стваралаштва.

Аутор концепције је Светлана Јовановић, историчар уметности и виши кустос. Изложбу је отворила Бранислава Анђелковић – Димитријевић, директор Музеја савремене уметности у Београду.

„Животињски свет леденог доба“ – Изложба „Животињски свет леденог доба“ реализована је у сарадњи са Природњачким музејом у Београду. Изложено је 60 експоната, оригиналних остатака животињског света из збирке Природњачког музеја. Најинтересантнији експонат изложбе био је реплика степског мамута из Кикинде.

Аутори поставке су Сања Павић, Биљана Митровић и Драгана Ђурић. Изложбу је отворио биолог Славко Спасић, директор Природњачког музеја.

Изложбе у припреми

Изложба „Прота Вићентије Поповић и синови“ – У току године извршена су истраживања у фондовима Архива Србије и Универзитетске библиотеке у Београду. У фонду Народне скупштине и објављеним „Стенографским белешкама“ пронађени су подаци о политичкој делатности Вићентија Поповића (народног посланика и члана скупштинских одбора између 1868. и 1878. године). Поповић се седамдесетих година XIX века налазио у кругу посланика око Адама Богосављевића, који су настојали да се смањи утицај чиновника у државном животу, да би се касније прикључио Либералној странци. Подаци о његовој политичкој активности пронађени су и у листовима „Будућност“ (1873, 1874) и „Јединство“ (1868–1872).

На основу фонда Црквеног одељења Министарства просвете употпуњени су биографски и подаци делатности прота Вићентија Поповића и Милана Поповића. У личном фонду академика Јована Жујовића пронађена је грађа која се односи на сарадњу са протом Вићентијом Поповићем у прикупљању података и материјалних трагова „јеличког метеорита“.

Прикупљена је грађа за обраду „Албума академика Панте Срећковића“ из 1889. године (биографски подаци, подаци о његовом тридесетпетогодишњем професорском раду на Великој школи и подаци о фотографским атељеима у којима је настало 68 фотографија).

Трагање за растуруним примерцима књига у библиотекама сродника породице Поповић, у односу на стање виђено 1974. године, дало је добре резултате. Најпре је, сасвим неочекивано, у библиотеци пуковника Љубомира Недељковића пронађен, са сигнатуром учитеља Милоша Поповића, једини до сада сачуван комплет листа „Србин“, који је излазио од 1901. до 1903. године. Током истраживања породичних заоставштина пронађене су још 52 књиге штампане између 1849. и 1940. године. Међу откривеним примерцима су и издања Српске краљевске академије која до сада нису била заступљена у обрађеном књижном фонду, као и дела српских политичара Јована Ристића, Милутина

Гарашанина, Милана Пироћанца, Димитрија Туцовића и прва издања Рудолфа Арчибалда Рајса, која су припадала адвокату Ђорђу Поповићу.

Током истраживања издвојена је и скенирана најинтересантнија грађа за изложбу која је замишљена као један од резултата ових истраживања.

Завршен је рад на конзервацији и заштити старе и ретке књиге из фонда проте Вићентија Поповића и синова. Сви примерци су микрофилмовани, а микрофилмови претворени у електронски запис. Књиге штампане пре 1867. године добиле су адекватан смештај, пошто је ове године набављен још један ватроотпорни орман.

На реализацији изложбе ради историчар Радивоје Бојовић.

„Фото-албум старог Чачка” – Током 2008. године, у оквиру акције ревизије збирке фотографија, одвојене су, инвентарисане и скениране фотографије за изложбу „Фото-албум старог Чачка”. Тема изложбе везује се за грађанско доба у историји Чачка (од појаве првих сталних фотографа у граду осамдесетих година XIX века, па до 1941. године). Изложба је подељена у три велике тематске целине: *Град, Људи, Догађаји*. Цео материјал је дигитализован (преко 380 фотографија), написан је уводни текст за каталог, као и каталожки попис одабраних фотографија.

На реализацији изложбе раде Делфина Рајић, историчар уметности, и историчари Милош Тимотијевић и Радивоје Бојовић.

„Римска некропола на локалитету Порта Успења Пресвете Богородице у Чачку” – Започете су припреме за писање публикације и реализацију изложбе „Римска некропола на локалитету Порта Успења Пресвете Богородице у Чачку”. За ову прилику обављено је конзервирање металних предмета и патиниране керамике, а део предмета предат је Александру Капурану из Археолошког института из Београда (за финално цртање). Започети су фотографисање материјала и обрада фотографија за публикацију. Извршена је ревизија предмета после конзерваторског третмана.

На реализацији изложбе раде археолози Катарина Дмитровић и Дејан Радичевић.

„Традиционално посуђе” – Претходна година била је припремна за реализацију изложбе „Традиционално посуђе”. Урађени су класификација предмета и мере заштите. Отпочет је и рад на припреми каталога. Изложбу ће реализовати етнограф Ивана Ћирјаковић.

Публикације музеја

Часопис

1. Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007.

Посебна издања

1. Снежана Ферјанчић, Гордана Јеремић, Александра Гојгић – *Римски епиграфски споменици Чачка и околине*, Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.
2. Лазар Петровић, *Дневник краљевог ађутанта из 1901. године* (приредио Радивоје Бојовић), Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.
3. Драган Ђирковић, *Стари Чачак*, Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.
4. Делфина Рајић, Милош Тимоотијевић, *Кулурна ризница Чачка: од праисторије до савременог доба*, Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.

Каталози

1. Љубица Миљковић, *Импресионизам у Србији – избор слика из Народног музеја у Београду*, Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.
2. Делфина Рајић, *25. Дечији мајски салон, Град шест векова млад*, Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.
3. Радивоје Бојовић, *Војвода Петар Бојовић, живот и победе*, Народни музеј Чачак, Чачак, 2008.

Кадрови

Археологу Марини Котарац истекао је уговор о раду на одређено време 14. 3. 2008. године.

Крајем новембра 2008. године археолог Катарина Дмитровић је завршила магистарске студије и одбранила магистарски рад на тему “Бронзано доба у чачанском крају” на Филозофском факултету (комисија: др Милош Јевтић, ментор, др Никола Тасић и др Мирослав Лазић), чиме је стекла академско звање магистра археологије.

Дипломирани инжењер технологије Слободан Богојевић положио је стручни испит пред комисијом у Народном музеју у Београду 30. маја 2008. године и стекао стручно звање конзерватора. Обавио је и стаж у трајању од два месеца у лабораторији за конзервацију и рестаурацију метала Музеја Војводине у Новом Саду. Ментор му је била Ана Олајош, дипл. инг. технологије, виши

конзерватор и начелник конзерваторског одељења Музеја Војводине. Завршио је и обуку из општих принципа конзервације и рестаурације археолошких предмета у центру за превентивну заштиту Дијана у Београду.

Библиографија радника Музеја уа 2008. годину

Посебна издања

1. Мирослав Вујовић, Катарина Дмитровић, *Три римске бронзане посуде из Народног музеја у Чачку*, Гласник Српског археолошког друштва 23, Београд, 2007, 315–322.
2. Катарина Дмитровић, Марија Љуштина, *Керамика из бронзаног доба на локалитету Соколица у Остри код Чачка*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007, 11–34.
3. Katarina Dmitrović, Marija Ljuština, *Funerary practices in the region of Čačak during the Iron Age*, abstract in: *Funerary Practices in Central and Eastern Europe, Programme and abstracts of 10th International Colloquium*, Tulcea, 2008, 11.
4. Катарина Дмитровић, *Резултати сондажних истраживања на локалитету Илијак у Трнави код Чачка*, Археолошки преглед 4 (2006), Београд, 2008, 47–49.
5. Дејан Радичевић, Катарина Дмитровић, *Порта цркве Успенија Пресвете Богородице у Чачку*, Археолошки преглед 4 (2006), Београд, 2008, 115–118.
6. Гордана Јеремић, Александра Бабић, *Двориште Народног музеја у Чачку – истраживања у 2006. години*, Археолошки преглед 4 (2006), Београд, 2008, 88–90.
7. Снежана Ферјанчић, Гордана Јеремић, Александра Гојгић, *Римски епиграфски споменици Чачка и околине*, Прилози за историју Чачка 2, 2008.
8. Марина Котарац, *Средњовековно прстење из збирке Народног музеја у Чачку*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Народни музеј Чачак, Чачак, 2007, 49–66.
9. Радивоје Бојовић, *Војвода Петар Бојовић – живот и победе*, Чачак, 2008.
10. Радивоје Бојовић, *Драгутин Гавриловић – мајор са чином пуковника*, Крушевац, 2008.
11. Радивоје Бојовић, *Књижевник Драгиша Васић сабљом и пером*, *Живот и дело Драгише Васића*, Горњи Милановац, 2008.
12. Лазар Петровић, *Дневник краљевог ађутанта из 1901. године* (приредио Радивоје Бојовић), Чачак, 2008.
13. Делфина Рајић-Милош Тимотијевић, *Културна ризница Чачка: од праисторије до савременог доба*, Чачак, 2008.

14. Милош Тимотијевић, *Паланачки живот у доба социјализма* (поговор књизи Миодрага Јаћимовића *Предајте се, Срби*; збирка приповедака, приредио Владимир Димитријевић), Београд, 2008, 147–155.
15. Милош Тимотијевић, *Између 'старе' и 'нове' вере: религиозност у чачанском крају током XX века (други део)*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007, 169–200.
16. Милош Тимотијевић, *Драгиша Васић и Српски глас: један незавршени национални пројекат*, Живот и дело Драгише Васића. Научни скуп, (ур. Борисав Челиковић), Горњи Милановац, 2008, 119–146.
17. Miloš Timotijević, *Grad, ljudi, vreme : povodom 600 godina od prvog pomena Čačka u pisanim dokumentima*, Art 032: revija za kulturu, god X, br. 18, Čačak, 2008, 2–8.
18. Милош Тимотијевић, *Сахрана Војводе Степе Степановића 1929: необјављене фотографије*, Годишњак за друштвену историју, 1–3/2007, Београд, 2007, 149–152.
19. Милош Тимотијевић, *Епископ Николај Велимировић у посети Жичкој епархији (ужички и чачански крај) 1919. године*, Историјска баштина 17, Ужице, 2008, 111–115.
20. Снежана Шапоњић-Ашанин, *Слава као друштвена и религиозна категорија*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007, 311–356.
21. Снежана Шапоњић-Ашанин, *Свет и мода шездесетих*, Призор, Центар за културу Лозница, Лозница, 2008.
22. Снежана Шапоњић-Ашанин, Горан Танасковић, Гордана Мајсторовић, Влаислав Бабић, Белимир Митровић, Марија Гавриловић, Мира Милинковић, Радојица Сретеновић, *Чачак, привредно-туристички информатор*, Чачак, 2008.
23. Снежана Шапоњић-Ашанин, *Славски колач*, Пољопривредников пољопривредни календар, Нови Сад, 2008.
24. Ивана Ђирјаковић, *Керамичко посуђе из етнолошке збирке Народног музеја у Чачку*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007, 357–396.
25. Ивана Ђирјаковић, *Виртуелни живот етнолошке поставке „Градска кућа“ на сајту Народног музеја у Чачку*, Зборник радова са стручног скупа, св.7, Експериментисање у простору, Сирогојно, 2008, 35–37.
26. Ивана Ђирјаковић, *Ограде, капије и вратнице*, Пољопривредников пољопривредни календар, Нови Сад, 2008.
27. Снежана Шапоњић-Ашанин, *Осамдесет година растемо заједно*, Чачак, 2008.
28. Делфина Рајић, *Извештај о раду Народног музеја у Чачку у 2007. години*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007, 397–410.
29. Делфина Рајић, „25. дечији мајски салон – Град шест векова млад“

Делфина РАЈИЋ, директор Народног музеја, Чачак

30. Делфина Рајић, *Извештај о манифестацији „Летњи дани културе“ у Чачку у 2007. години*, Зборник радова Народног музеја XXXVII, Чачак, 2007, 410–413.

Награде и признања

Музеј је у току године добио три признања:

Центар за културу, спорт и туризам Општине Лучани доделио је Народном музеју захвалницу за учешће у програму 48. Драгачевског сабора трубача у Гучи и допринос очувању и богаћењу српске културне баштине.

Удружење повртара Заблаће доделило је захвалницу Народном музеју за учешће на II манифестацији „Плодови западног Поморавља“.

Огранак Вукове задужбине у Чачку доделио је захвалницу Делфини Рајић и Народном музеју за успешну сарадњу и подршку Огранку.